

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četertleta 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četert leta 1 gold.; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXV.

V Ljubljani 5. mal. serpana 1872.

List 27.

V. Križ — vir olike in naj boljši tek proti neveri in krivemu modrovanju.

„Jaz luč sem na svet prišel, da nobeden, kateri v mé veruje, ne ostane v temi.“
Jan. 12, 46.

Nauk svetega križa je staro poganstvo oprostil duhovne mračnosti, overgel zmote in lažnjive učene sostave gerških modrijanov, z lučjo resnice razsvetlil vse narode in premenil zemlje obličje, da si ravno se je ves svet vzdignil in proti njemu bojeval z učenostjo in peresom, z močjo in mečem. — Zmagal je on tako, kakor zmaga svetloba nad temó. Zmagal pa óde on tudi proti novim laži-modrijanom (pseudo-filosofom), kateri se s svetlostjo svojega uma pa z nevero in zavidnostjo oglašajo proti kerščanstvu. Nauk svetega križa je edino pravi vir resnične olike ljudske, ne pa modroslovje (filosofia). Modroslovje razsvetli le nekatere posamesne, in te le toliko, da sprevidijo in zaveržejo svoje in sploh ljudstva zmote in duhovno slepoto: toda k solncu resnice Božje, k spoznanju te nebeške luči, se z vsim svojim modrovanjem ne morejo povzdigniti. Naj boljši in naj blaži izmed njih so po vseh svojih prizadevanjih prišli le do tega, da nič ne vedó, in bili so toliko pošteni, da so spoznali nezmožnost samega človeškega razuma do spoznanja naj visokejših in človeku naj važnejših resnic o naj višem bitji, o postanku svetá in človeka, o človeški duši, o poklicu in npravnem namenu človekovem. In če tudi se jim je posrečilo nekatere človeškemu umu in sercu sprejemne resnice spoznati in razsvetliti, kar je bilo sicer njih naj večje zasluženje za človeštvo: vendar kako redkoma zadene človek v njihovih obširnih, besed in besednih lepot bogatih, v visoki in prostemu ljudstvu nerazumljivi pisavi zloženih, in dostikrat s praznimi vražami prenapolnjenih knjigah na katero zerno resnice in prave modrosti? Pri njih čitanji hodimo kakor po puščavi arabski, kjer človek v vročini in po pesku več dni mora hoditi, dokler najde kako zeleno trato in vidi kako rastlino, ktera ga spominja življenja v naravi. Kako mnogo besedi pa kako malo resnice! Kako veliko zastavic pa kako malo ugank, kako malo pojasnjenja in pomiritve, malo prave blagote!

In po vsem tem vsi modroslovci, kolikor jih je bilo pred Kristusom, z vso svojo modrostjo, z vsemi svojimi knjigami, šolami in osnovami, niso bili v stanu razsvetliti le svoj lastni narod, med katerim so delovali, nikar že bolj oddaljene narode, niso jih mogli ozdraviti duhovne slepote, v kateri so zdihovali, ne jih iztergati iz gostega vražarstva in praznoverja pogansekega; niso mogli zatreti njihovih brezumnih malikov, katerim so se klanjali; oni niso mogli ljudstvu do živega. To čudovito delo božje je mogoče bilo le križanemu Jezusu in nje-

govim poslancem. Po križu še le in po njegovem nebeškem nauku se začenja prava ljudska olike, po križanem Jezusu Kristusu je prišla na svet luč, ktera razsvetljuje vsakterega človeka, učenega in neučenega, bogatega in revnega, Gerka, Rimljana in Barbara. Po Kristusovem nauku so na zemlji nastale kerščanske cerkve k češčenju pravega trojedinega Boga, in v cerkvah prižnice, in pòvsod pri cerkvah tudi učilnice ali šole, in to so trije neločljivi žlebovi učenja svetega križa, po katerih priteka osveta ali prava olike k narodom in se razširja celó med ljudstvo. In kdo še dan danes k spoznanju in olikanemu vedenju vodi divje, surove, v dušni slepoti globoko pogreznjene narode tam v Aziji, v Afriki in tam v Avstraliji; morebiti nove dobe s svojo učenostjo se tolikanj ponašajoči modrijanje? O kaj še! Borni, ponižni, ljubezni do Boga in do ljudi vneti, domovino in vse svoje zapustivši, s skor nepremagljivimi zadržki vkoreninjenih predsodkov, slepote, sovraštva in hudobnosti se boréči, naj groznejšim preganjanjem izpostavljeni, pa za Kristusa tudi smert preterpeti pripravljeni katoliški misijonarji so to s križem v roki, ne pa s filozofijo Heglovo!

Koliko veči luč ponujajo pa ljudstvu sedanji nekerščanski modrovatelji mimo nekdanjih? O res pomanjkljivi, negotovi, nepravi, napačni so bili zapopadki, ktere so imeli o Bogu, o početku in stanu sveta in človeka, o duši človeški, o namenu človekovem, o zakonih pobožnega življenja nekdanji modrijanje: pa rěči se more, da nove dobe razsvetljevalci se o teh za vse človeštvo preimnitnih resnicah še bolj begajo med seboj in prepirajo, sami sebe motijo in blodijo tako po gostih tminah. Poglejmo nekatere njihovih tolikanj hvaljenih modroslovskih sostav!

Angleški filozof Locke je učil, da na svetu biva le telesnina (gmota, tvarina, materia); človek ima telo in telesne počutke in le po teh dobiva vsaktere spoznanja. Kar sicer dušo imenujemo, to je le kakor prazna deska, na katero človek zapisuje, kar po svojih počutkih sprejema in skuša. — To čutoverno učenje se je priljubilo zlasti modroslovcem francoskim, kateri so ga razvili popolnoma v brezboštvo in tvarinstvo (atheismus in materialismus) to je v poganstvo, češ da vse, kar se je dotlej učilo o Bogu, o človekovi duši, o razodenji Božjem, je puhlo in prazno; svet da je ali večer ali pa da je postal slučajno; človek da je sicer naj popolniši žival na zemlji, pa vender le žival, in da vse spoznanja dobiva kakor druge živali po počutkih in vso svojo srečo nahaja tudi le v pozemeljskih rečeh in stvaréh, to je, da ni ne Boga, ne ktereга odločka čednosti ali pregrešnosti v večnosti, in da človekov namen je časno blagostanje. In kdo bi verjel, da je to brezbožno učenje našlo naslednikov! Celó kerdelo filozofov se je prikazalo

v 18. veku, katerim je to učenje bilo prosveta, in njihov čas je bil práv „vek filozofovski“. Glavni razširjevalci te preklicane prosvete ali prav za prav slepote so bili Voltaire, Diderot, Louvet, Crebillon, Rousseau, D' Alembert in mnogi drugi, kateri so vso Evropo kakor povodenj zalili s svojimi brezbožnimi spisi ter prizadeli grozne prekucije v duhovnih, družinskih in deržavnih razmerah.

Za Lockejem je na Angleškem vstal nov filozof Hume, kateri je njegovo in njegovih francoskih naslednikov čutoverstvo po mnogem prebiranju in prevračanju prevergel v nedoverstvo ali dvomljivstvo (skepticismus), češ, da človek na tem svetu gotovo ne more spoznati nobene reči, in da vse naše vede in znanosti so le igrače in mame goljufivih počutkov in predstav človeških. O verstvu in nrvnosti je po svoji nedovernosti kazal Hume, da o Bogu, o duši človekovi, o njegovi nesmrtnosti ne moremo pridobiti si nobenega prepričanja, kakor tudi ne, je-li kaj greh ali čednost; kakoršen je naš nrvni zapopadek ali občutek, po tem ravnamo, in ta občutek je občutek prijetnosti in neprijetnosti, blagosti in reve. O grozno učenje to za ubogo ljudstvo!

Za Angličani in Francozi je modrovanja velika strast napadla Nemce, kateri se tako radi imenujejo „modroslovski“ narod. Pred Leibnitz-om že je pripomoglo k temu vzlasti protestantovstvo, ktero po svojih načelih poziva duha k samolastnemu preiskovanju; tako so že pred Leibnitz-om svoje reči počenjali protestantovski školastiki in mistiki na pr. Melanhton, Böhm i. dr. — Razvijala se je potem nemška filozofija po Leibnitzu, kateri je učil, da je brez števila edinstev (monad, monadologie), iz katerih biva svet. Monade je djal, to so enotne dušne bitnosti (nekako človeški duši podobne), ktere se pa nahajajo še le na stopnji zavedanja. Po njegovem nauku ni prave telesnine, ker tako imenovana tvarina ali telesnina obstoji iz samih takih dušnih edinstev. Prava zmotnjava človeškega uma!

Za temi je vstopil Kant, kateri je učil, da pred modrovanjem mora določevati kritika ali uma presodba, jeli sploh človeku mogoče modrovati in kaj z resnico spoznati, in napisal je filozofsko kritiko. Po tej je, da bolj po domače povem, učil na pr. da o Bogu, o duši človekovi in njeni neumerljivosti si ne moremo nobene vednosti dobiti, ker so to le prazne ideje ali misli brez djanstvenosti; edino aritmetika, matematika in sploh prirodne ali naravoslovske vede so prave, ker so vzete iz skušenosti.

Za Kantom je nastopila cela versta modroslovcev nemških, med seboj se prepirajočih in razne modroslovne nauke sestavljajočih; izmed njih poglavitniši so bili: Fichte, Herbart in Schelling; pa nad vsemi temi je vzmagal Hegel. Ker je le-tega modroslovje prešinilo ne le po protestanškem Nemškem, temuč tudi po Francoskem in po družinih evropskih deželah mnoge duhove in doseglo velik vpliv v vedah in slovstvu in celo v deržavah in družinskem življenju, pustimo une že tako zginjajoče sstave, ter pogledjmo, kaj in kako je modroval Hegel, učitelj samolastnega vzorstva ali absolutnega idealisma!

(Konec prih.)

Pobožnosti za svetega Očeta na Kranjskem.

Odbor bratovšine sv. Mihela na Dunaju je misel sprožil, naj bi se od 2. julija do 15. avgusta ali vélicege Šmarna tega leta po Avstrijskem napravile Božje pota ter procesije do svetih Marije Device s tim namenom, da bi Gospod Bog na prošnje Matere Božje storil konec stiskam sv. Očeta in naše sv. Cerkve, pa avstrijskim narodom dodelil zopet mir in edinost. Take prošnje je

slavni odbor družbe sv. Mihela razposlal do vsih avstrijskih škofov in že je veči del znano, na ktere svetiša bodo posamezne škofije vravnale svoje dotične obhode, in tudi dnevi so določeni za to pobožnost, namreč nekaj mesca julija, nekaj avgusta.

V naši škofiji so mil. knez in škof vravnavo tega pobožnega opravila izročili katoliški družbi za Kranjsko. Odsek, za to izvoljen, se je bil sošel 24. in 28. majnika in je storil svoje predloge, in po zopetnem premišljenem dogovoru odbor katol. nasvetuje zastran omenjene pobožnosti, kakor nasleduje:

1. Pobožnosti, procesije, pridige itd., ako je moč in okolišine dopuščajo, naj bi se zavoljo edinosti z drugimi škofijami in po želji bratovšine sv. Mihela opravile od 2. jul. do vélicege Šmarna.

2. Kar se tiče osnove teh opravil, odbor katoliške družbe nasvetuje:

A) Za Ljubljano in okolico: Božjo pot k Mariji Devici na Dobrovo, 15. avgusta ali véliki Šmaren, ktera se tako-le vravná:

a) Od št. Jakopske cerkve, v kateri je družbino bandero hranjeno, zjutraj 15. avg. o 1/26 izide obhod pod duhovskim vodstvom in družbinim banderom med molitvijo ali tudi petjem naravnost proti Dobrovi. Kteri se želé procesije vdeležiti, se toraj o pravem času zbirajo ob št. jakopski cerkvi ali na prostoru ob Marijnem znamenju.

b) Na Dobrovi je precej po prihodu obhoda sv. maša, ob 10 je pridiga in po pridigi vélika sv. maša z asistencijo, s čimur je opravilo dokončano. — Odbor se je v ta namen s preč. Dobrovskim gosp. fajmoštrom dogovoril.

B) Za vravnavo teh pobožnost po deželi so poslani priljudne prošnje do prečast. gg. dekanov, naj bi se med seboj, kolikor je treba, in s svojimi čč. gg. fajmoštri posvetovali, dogovorili in določili: ali hočejo dekanije posamezno, ali tudi nektere skupaj, na kateri Božji poti Marije D., kedaj, in kako pobožnost opraviti. Zarad edinosti s stolno ljubljansko pobožnostjo bi utegnili prav biti, ako bi se tudi drugi po deželi po nji ravnali in opravilo odločili na véliki Šmaren, ako ni zadržka.

V vsakem večem okraju je kako primérno svetišče M. Dev., na kterem se Božja pot lahko opravi (n. pr. Šmarna goro, Černi grób, na Jezeru, Nova Štifta, Žalostna gora pri Mokronogu. M. D. dobrega Sveta pri Kostanjevici, Planinska gora itd.)

Molitev bode toliko več sadú obrodila, ako bogoljubni vérniki, tudi taki, ki se procesije ali Božje poti ne morejo vdeležiti, tisti dan obilniše k sv. Obhajilu pristopajo in ga v omenjeni namen Bogu darujejo.

Odbor katoliške družbe poslednjič prosi preljube rojake, da bi se teh pobožnih opravil obilno in takó vdeleževali, da bi se vredne storili omenjenih dobrot in milost od usmiljenega Boga doseči. Toraj se tudi prečastitim gg. dekanom in fajmoštrom odbor priporočuje, naj bi gledali take Božje pota odmeniti, na kterih upajo, da se bodo te tehtne prošnje z večim sadom in brez kacih spotikljejev opraviti zamogle.

K začetku osmine presv. Jezusovega Serca v ljubljanski Ursulinski cerkvi 1872. *)

Zajemali bote vode z veseljem iz Zveličarjevih studencev. Iz. 12.

Danes se prične osmina presv. Jezusovega Serca slovesno obhajati v pričujoči gospejski cerkvi sv. Uršule.

*) Iz tega premislika bodo častiti bravci povzeli pomen slovesnosti ki smo undan omenili, da je bila v nunski cerkvi o začetku osmine k najsv. Jezusovemu Sercu. Vr.

Tudi druge leta že se je obhajala osemdnevica tega silno svetega in prečastitljivega praznika; toda letos ima ta priložnost še kaj posebnega in nenavadnega. Danes je poseben praznik za deržino sv. Uršule, kakoršnega v tem pomenu še ni bilo. Ljubljancje pa ste z deržino te častne družbe v mnogoteri zavezi, zakaj več gospej ima svoje ljudi v mestu; obhajajo se tukaj prelepe Božje službe; menda je ni v celem mestu katoliške hiše, iz ktere bi skoz toliko lét ne bilo že več in tudi iz mnogih prav veliko otročičev prejemalo v tej dobroti napravi olike in nauk. Da spodobnosti gospej ne žalim, o neštevilnih revežih celo nočem govoriti, ki tu pomoč dobivajo od nekaj. Zato je čisto gotovo, da vam bo vstreženo, ako vam o začetku osemdnevne pomen današnjega dne in tega tedna ob kratkem razložim. Tako se bodete ob enem tudi Vi te slovesnosti bolj obilno vdeleževali iz zajemali „žive vode iz Zveličarjevih studencev.“

Znano je, da služabnica Božja Marjeta M. Alakok je bila začetnica posebnega češenja Jezusovega najsv. Serca. Letá posebna prijateljica Jezusovega najsv. Serca je bila iz reda Marijnega obiskovanja. Nune obiskovanja pa so letos na Svečnico po vsih svojih kloštrih po vsem svetu ob enem Bogu slovesno darovanje opravile, to je, vse ob enem so se ravno tisti dan na novc, posebno in slovesno Bogú izročile, darovale.

To prelepo djanje je tudi v gospejskem uršulinskem redu obudilo želje enako storiti 7. rožnika, to je v god presv. Jezusovega Serca. To djanje ima velik in prelép pomen. Kako vam čem to primerno pojasniti? Obhajajo se p. v deržinah vesele obletnice in godovi, ko je bil kdo rojen, ko so bili starši poročeni, ali imajo sreberno ali celo zlato poroko, in to je zahvala, da jih je Bog tako dolgo žive in zdrave ohranil. Po samostanih pa se ponavljajo storjene obljube in se k novi gorečnosti spodbudujejo. Čisto novo pa je, kar se danes godí; zakaj ves uršulinski red po vsih kloštrih, kolikor jih je po vesoljnem svetu, se po nekem posebnem dogovoru danes na novo, čisto in popolnoma Bogú daruje. To so pravi duhovni kresovi. Kadar kresovi goré, se vidi ogenj od hriba do hriba; pri tem vesoljnem darovanju pa grejo duhovni plameni od kloštra do kloštra po vsem svetu. In s kakošno gorečnostjo, duhovnim veseljem in edinim duhom se to godí, to je nekako čudo! Koliko je večkrat v družih posvetnih stanovih kesanja, koliko grenkih solz in žalosti pri mnogih zakonskih, mnogi celo zoper dolžnost in zoper pravico gredó narazen, ker se nikakor zediniti ne morejo ali nočejo! Tukaj pa, kar se dá soditi, je vse kakor eno samo serce, ki se s toliko ali kar je moč, še z večí gorečnostjo kakor pervikrat Bogu daruje.

Posvetnjaki, ki hočejo učeni biti, pa so prav za prav le meseni, ugovarjajo zoper kloštersko življenje in pravijo: To je zastarano, ni več za današnji čas itd. Ali je pa to res, kaj? Ali se more ljubezen do Jezusa zastarati? Se more zastarati lepota devištva? Pravite: nikoli ne! Kakor malo se tedaj ljubezen do Jezusa, kakor malo se zastara lepota devištva, tako malo se zastarajo naprave, v kterih se vedno devištvo in ljubezen do Boga in Zveličarja v naj večí popolnamosti ohrani. To ni nikakoršno zastaranje, to je še le vedno in večno obnovljevanje. Ena molitev, en namen, ena čista ljubezen po vsem svetu vse ude zedinuje, če tudi so deleč narazen.

Danes je tako kakor da bi imele vse hčere svete Uršule le eno samo v ognju ljubezni goreče serce, ker danes so v Jezusovem naj svetejšem Sercu vse zedinjene. Če kdaj v svojem življenju, čutijo posebno danes, kolika dobrotna milost Božja je to, da jih je poklical Jezus v častitljivo duhovsko deržino,

v kateri imajo toliko tisuč sester enih misel, enih željá, ene volje, ene ljubezni po vsem svetu. Deleč so ene od drugih, pravi eden njih duhovnih očetov, Richaudeau (r. Rišodó) v Blois-u, nikoli se ne bodo na zemlji vidile! Kaj je na tem ležeče, samo ako se ljubijo, ako se čislajo kakor ena sama deržina, ako so serčno zedinjene s keršansko ljubeznijo in v zločnosti delajo za duš zveličanje ter vse edino poslujejo pod očesom svojega Ženina? Ravno to je, kar vsak dan storé, in kar jim je 7. rožnika še posebno občutno.

Daleč so narazen. Vender ne. Vse so v Sercu Jezusovem, in to Serce vse med seboj zblizuje kakor domače ognjiše ude ene svetne deržine bliža. V tem Sercu ravno morajo zmiraj biti, tukaj se srečevati; posebno pa so se v dan svojega vesoljnega slovesnega darovanja, t. j. danes, tukaj srečale...

Zedinjene so v delu, zedinjeni v molitvi, zedinjene v vdanosti in pokoršini, zedinjene v premagovanju in tudi terpljenju, ako ga jim Bog pošlje. Svet, kteri ne pozná samostanskega dnevnega reda, redovne ljudi rad kriviči, da v némarno, brezdelno čas tratijo; toda resnica je ravno nasproti: nikjer se tako dobro in vestno čas ne obrača, kakor v samostanih; koliko pa marsikteri svetni ljudje časa zatratijo s sprehajanjem, lišpanjem, praznimi pogovori, kratki časi, od česar na zadnje le prazno serce in otožnost ostane. Verjemite pa, da kloštri imajo natanko razdeljen ves svoj čas, ki se vestno obrača v mnogotere dela, v nauk mladine, opravila Božje službe, molitve itd.

Ker sem omenil imenitnost tega dneva, naj povém še nekoliko, kakošno je bilo pripravlanje k njemu, ker to si more tudi vsak družih vernikov zlasti to osmino po svojih okolišinah v svoj lastni prid obračati. Pervo je pobožnost. Vsaka hči sv. Uršule se je imela kakor v pričó naj svetejšega Serca svojega božjega Ženina pripravljati z občutki priserčne pobožnosti in vdanosti do Boga, s pravo keršansko ljubeznijo do svojih redovnih tovaršic, z vestno pokoršino in s ponovljeno popolno odpovedjo v oziru na posvetno, kakor ko bi ona sodnji dan stala pred Sercem Jezusovim, ktero vse naj skrivniši človeške misli in občutke vé. V duhu zbrane so imele svoje kakoršne si bodi pritežnosti in britkosti pred Zveličarjem izliti in njemu jih darovati.

Drugo pripravlanje pa je bil velikodušni sklep: Bogu nič ne odreči, in ne prijenjati radovoljnim nagljenjem in ne zanikarnostim nature; toraj prava, serčna, nepretresena stanovitnost v dobrem. Molčim o molitvah, obilnih svetih Obhajilih, ker lahko ste zjutraj vidili, da ne le gospé, ampak tudi vsa le začasno samostanska velika deržina, je bila pri Božji mizi, namreč tudi gospodičine ter številno šolstvo.

Take pobožnosti in velikoserčne djanja se poslednjič izhajajo v korist Kristusove terpeče Cerkev, in toraj imamo upanje, da toliko blagodušno darovanje mora nagibati božje usmiljenje, da se prične zaznavati rumena zarija, ktera bo naznanovala z mago sv. kat. Cerkev. Vsi smo dolžni moliti za mago sv. Cerkev, in kaj pripravna za prošnje taci milost je osemdnevica presv. Jezusovega Serca, ker se dan na dan terka na Jezusovo Serce in prošnje ponavljajo. Naj bolj uslišani pa bodo gotovo tisti, kteri so v naj večí prijaznosti pri Bogu, ker naj več delajo za njegovo čast.

Ker se pa gospé Uršularice pečajo zlasti z odrejo in ukom mladine, one pri tej posebni slovesnosti tudi nanjo ne pozabijo. One prosijo pomoči iz najsv. Serca, da bi mogle sebi v rejo in šolo izročene otročiče dobro, keršansko odrejaevati, v veselje staršem in v blagor, časno in večno srečo otročičem samim. One

molijo in prosijo k Jezusovemu Sercu tudi za vse tiste, ktere so kdaj bile v njih odreji, v njih šolah. One niso tako prevzetne, da bi ne spoznale, da so morebiti tudi tu pa tam kaj pogrešile, kaj zamudile pri uku, pri odreji; toraj prosijo Jezusa, da bi zavoljo nezmerne dobrote svojega božjega Serca vse popravil, vse nadomestil, kar morebiti same premogle niso, da bi vse sedanje in nekdanje učenke z njih deržinami bile srečne in enkrat zveličane. Ali ni že iz tega očitno, kolik blagor je to odrejše, so te šole za to mesto in tudi za daljne kraje, ker dobro je znano, da tudi iz najdaljnih krajev vsi stanovi, tudi naj imenitniši svoje hčere tu sem v odrejo dajejo. In da se revni in ubožni nimajo pritožiti, kakor da bi bili izločeni, kaže veliko število tistih, ki so tudi v znotranje odrejše ali čisto zastonj ali pa velik del zaston sprejemane.

Da odreja mladine le takrat dober tek in nasledke ima, ako je z molitvijo sklenjena, kdo neki bo nad tem dvomil? Moliti morajo tisti, ki mladino odrejajo in otroci sami. Redniki in učenci, kateri molitev opuščajo ali celo zasmehujejo, kar se dandanašnji pogosto sliši, s tem naj očitniše spričujejo, da s a m i n i s o odrejani. In očitno je: otrok, kateri v svoji odgoji tega ne doseže, da bi znal samega sebe gospodovati, svoje hude nagnjenja krotiti, kar se izdatno doseže le z odgojo na verski podlagi, — taki otrok ni odgojen, ni odrejen, če bi tudi znal vse posvetne učenosti. Prašam starše: ali so zadovoljni z otrokom, kateri je vse šole med vsimi otroci naj bolje izdelal, ko domu pride, pa očetu in materi nobene ne zamolči, jih žali, celo preklinja, jim denar krade, od doma in domú hodi, kadar se njemu zdi, hude reči počenja, da staršem noč in dan po ušesih zvoní in si celo njegovi verstniki med seboj začudovaje pripovedujejo, kakošen da je ta sin ali ta hči? Nikakor ne bodo zadovoljni! Rekli bodo: Kaj pomaga nam in otroku še tolika učenost, ker je pa v sercu vega spačen in ga ne čaka gotovo nič dobrega, nam pa že zdaj toliko sramoto dela! Glava in serce — vse tedaj mora odrejeno, olikano biti, ali z drugimi besedami: ne le samo nektere, ampak vse zmožnosti pri človeku se morajo v edinstvi obravnavati, likati, blažiti, um in spomin z učenostmi in raznimi vednostmi, serce in volja pa z vsakterimi čednostmi se lepšati in olepšati; potlej bo prav za njega.

Povém naj en sam izgled, ki ste ga nekteri morebiti že sami v neki novi knjižici brali, in kateri kaže, kako nesrečen je otrok s starši vred, pri katerem v mladosti serce ni bilo odgojeno in k dobremu izobraženo.

Tam v Belgiji je pred več leti imel oče sina in s sinom veliko zamerze in žalosti. Domá otrok ni dobro storil, in zunaj doma v mnogoterih odrejših tudi ne; povsod so ga v kratkem odpravili. Tako sin neki dan zopet iztiran domu pride. Oče roke sklepa, tarna in bobni zoper neukrotenege sina, kakor da bi mu hotel zadnjo uro napovedati. Očetje in matere si lahko mislijo, kolika je to težava in nesreča za starše. Kaj je zdaj z njim početi? Na vse strani toži svojo očetovsko britkost. Poslednjič mu nekdo svetuje, naj ga dá v to in to samostansko napravo, tam so jezuiti, in sliši se veliko dobrega o njih odreji. V svojem obupljivem stanu prejme svet, akoravno silno nerad, zakaj nerad — bomo kmali vidili. Pelje tedaj mladenčca k duhovnemu predniku, mu toži svoje stiske, pripoveduje vse zanikarnosti svojega sinčka, in prosi prednika, naj ga vender sprejme v svojo napravo, o kateri je toliko dobrega slišal, ker upanje ima, da mu bodo vender sina še vpravljali, da bo čemu podoban. Ker sin se ni bil preveč v letih, meni prednik, ni nad njim obupati, naj le tudi oče z učenci prav edino dela in za ubožčeka otroka pridno moli... Komaj zasliši oče besedo „molitev“, se mu pooblači obličje,

kakor bi imel pelin v ustih in reče: „To pa že moram pristaviti, g. rektor, da prav rezno želim, in pogojo postavim, da mi sina z vsimi verskimi rečmi pri miru pustite. Moj sklep je, ga v tej reči na nobeno stran ne nagibati; star je dosti, naj po svojem prepričanji sam pravo pot zadene.“ Rektor se silno začudi in odgovori: „Gospod! potem takem pa prosim, le zopet seboj domu vzemite svojega sina; pod to pogojo, naznanim, da smo nezmožni ž njim kaj opraviti; zakaj odkrito Vam povém, ako smo, kakor pravite, kaj dobrega pri odreji dosegli, se je le posrečilo, ker smo si prizadevali odrejencem keršanstvo v serce vcepiti.“ Nato je rektor gospodu še nektere prijazne pa zabeljene besede govoril, iz katerih je lahko spoznal, da on sam je še veliko bolj odreje potreben kakor pa njegov sprideni sinček. Ali mu je bilo všeč ali ne, ne vem; ker pa noben oče nima rad sina, kateri hudo dela in staršem sramoto napravlja, nazadnje oče reče: „Naj pa bo, g. rektor, storite z njim, kar vam je drago, samo da mi iz njega napravite pridnega in koristnega človeka.“ — Oče gre, sin ostane. Leto mine, sina niso spodili; mine še eno leto in sin se pridno uči, je pokoren in marljiv, in poslednjič oče rektorja nikoli ni mogel zadosti zahvaliti za veliko dobroto, da mu je sina za čednega in poštenega človeka odredil. To tedaj uči skušnja. Kar se je brez vere, brez molitve zastonj iskalo, se je doseglo z versko odrejo. (Konec nasl.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Vabilo.

V nedeljo, 7. julija, ob šestih zvečer bode katoliško-politično društvo imelo svoj mesečni shod. Na dnevnem redu bo naslednje:

1. Predsednikovo sporočilo; 2. o civilnem zakonu; 3. cerkveno gibanje; 4. predlogi posameznih udov. K obilnemu vdeleževanju vabi

Odbor.

Iz Ljubljane. Pismo sv. Očeta do kardinala Antonelli-a.
 Sv. Oče so une dni zopet postavili častitljiv spominek svojega velikega duha in svoje nepretresljive stanovitosti v brambi sv. Cerkve in njenih naj svetejših pravic. Pisali so namreč kardinalu Antonelli-u pismo, ki naj ga naznani namestovalcem vnanjih vlád pri rimskem stolu, in v tem pismu z nepremagljivo serčnostjo oporekajo zoper vse stareje in noveje krivice in napade, s kterimi sardinska vlada s pomočjo rogovilstva neprenehoma žali in tare in tlači posest, pravice in prebivavce sv. Očeta in sv. Cerkve. Tako mogočno, tako odkritoserčno, tako neprestrašeno, kakor v tem pismu, govori le namestnik Kristusov, to je beseda resnice, ki se ne meni za kremženje hinavske politike, ne za krič farizejskih časnikarjev, ne za nasprotvanje človeških strast. Prilika, da so sv. Oče zopet povzdignili svoj glas, ki se že zdaj razlega po vsem svetu, je nova ostudnost rogovilska, ktera hoče dati novo postavo, da naj bi se v Rimu zaterli cerkveni redovi. Iz pisma sv. Očeta pa je dosti očitno — ne le kaj namerjajo laški, temveč kaj namerjajo sploh prekucuhi nove dobe, ki so vsi enake moke.

Skusili bomo to papeževo pisanje podati tudi slovenskim bravcem prihodnjič.

V god Marijinega obiskovanja so se v Avstriji pričele obsirne molitve in procesije za rešenje sv. Očeta in sv. Cerkve, za blagor in vmirjenje Avstrije itd. Molitev ima veliko moč, oblake predere, da pridejo prošnje do prestola večne Milosti. Imeli bodemo vzrok opazo-

vati, kako se bodo dogodbe razmotavale, od kod se bo naj prej jela prikazovati zvezda upanja.

Kakor reči zdaj stojé, je še vse v mraku. Na Francoskem gre na spremembo vlade; predsednik Thiers je v razporu z desnico in se hoče k levici nagibati. Dobro znamnje je, da na Dupanloupov predlog je dobila vojašina polno svobodo ob nedeljah in praznikih svoje verske dolžnosti spolnovati; celo levica je bila nekako prisiljena za to glasovati; general Cissey pa je djal: „Kdor koli je živel dolgo časa, kakor mi, v obliči smerti, želi prepričanje imeti, da ne bo umerl kakor pes na vojnem polji.“ — Na Laškem žuga ministerstvo iti v šibre in z njimi prej ali malo pozneje vsa sedanja vprava. Tako ne more dolgo viseti. V deržavnem zboru v Rimu sta si bila poslanca Finzi in Nicotera celo v lase skočila. V Neapelnu je neki deržavni vradnik namesto 30.000 skazal le 30 lir! — V Rimu je s čednostjo taka, da tudi sama liberaluška mestna gosposka je prisiljena vse učenike oprostiti in nove volitve razpisati zarad nekterih učiteljev, ki so toliki prostomišljaki, da še svojih otrók kerstiti ne dajejo.

Na Španjskem je prežalosten stan za narod. Viditi pa je, da se karlovcem vender bolje obnaša vojna sreča kot amadejcem.

Na Nemškem je Bizmark s svojo goropadnostjo vse katoličane in tudi konservativne protestante na noge spravil in vse tako kaže, da bo drago plačal svoje sovražstvo zoper Cerkev. Slišal je ravno te dni iz ust Kristusovega namestnika gorke, ktere ne bodo kmali odzvonile v njegovih ušesih.

Molčimo o Avstriji. Sila za Cerkev je že skoraj povsod visoko prikipela; toraj se bo zaupljivo že skoraj pomoč razodela.

Sleparstva. Kakor je dandanašnji v duhovnem oziru polno sleparjev in lažnjivih prerokov, ki išejo Slovence za vero, pokoršino do matere Cerkve in zveličanje oguliti, tako jih ni manj, ki v časnih rečéh gledajo narodu škodovati. Slovenec je pa res revež. — 2. t. mesca na vse zgodaj je v hribih pri sv. Katarini nekdo v nekoliko mniški obleki ljudi slepil, da za ne vém kaj denar nabira, in da bi jih ložej premamil, se je hvalil, da je bil v farovžu čez noč, kar pa ni bilo res. Neke dni poprej je taki, morebiti ravno tisti, v Žiréh ljudi slepil, tudi še prav pridno zvečer pridigal. — V Loki pa so zasačili nekega Štajerca, tudi 2. tega m., v glavni cerkvi, ko je ravno iz pušice z limanicami denar kradel, in so ga pravici izročili.

Ljudje, bodite sedaj previdni in varite se sleparjev, ki denar vabijo iz žepa; še bolj pa se varite potepuhov in lažnjivih prerokov, ki katoliške resnice pukajo iz serca in hočejo Slovence krivoverce storiti! —

Iz Gorice. V. č. o. Serafin Madon, iz reda kapucinov, se je pred zadnjimi božičnimi prazniki, iz goriškega kapucinskega samostana v Rim podal, ter se je tam pripravljaj k misijonskemu delu. Mesca februarja je bil poslan od svojih viših v Brazilijo, veliko cesarstvo južne Amerike. Precej je jel misijo narejati v Rio-Janeiru, glavnem mestu cesarstva, med Nemci in Slovenci (kam Slovenec ne pride!). Mesca maja je pisal o. Serafin v Gorico — pismo nam je prišlo še le te dni v roko — kako je želeli, da bi se še kaki dobri duhovni odtergali od svoje domovine in prišli misijonarit med uboge, zapušene duše ondašnjih krajev daljne in široke, pa sprelepe Brazilije, ktera je podobna pozemeljskemu rajju, in ima vedno spomladansko vreme. Španjski in portugiški jezik, ki se sploh ondi govori, se naučiti ni težko taistim, ki latinsko znajo. Veliko dobroto bi storil ubogim dušam Amerikancev in tam bivajočih Evropejcev duhoven, ki bi hotel iti v Brazilijo; plačilo njegovo nezmerno pa bi bilo v nebesih.

Iz Amerike. (Pismo mil. gosp. škofa Ign. Mraka.) Marquette, 6. sveč. 1872. — Prejel sem od gosp. Buh-a 37 dolarjev (zbirk po Zg. Danici). Serčna hvala Vam in dobrim darovavcem... Kakor je med kmetovavci govorjenje o kmetijstvu, tako pri nas o rudnistvu. Zmiraj zopet najdejo novih rudnikov, delajo nove topilnice, vedno novih železnic je treba, vse okrog Gorejnega jezera je zgolj železo, medenina, cin, srebro in zdaj nahajajo še celo zlatih rudnikov; dan na dan je tega več...

Da bi otroke zderževali od protestanških zanikarnih bukev, smo napravili katoliško bukvarnico, ki prav dober sad rodi. Nabralo se je kaci 200 dolarjev in nakupili smo bukev in spisov za mladino, kakor od Šmid-a id. Neki star Irec je djal: „Nič boljšega bi ne bili mogli storiti za Market“ (Marquette). Tudi protestantje se vdeležujejo te naprave. Prišel sem k nekemu trgovcu orglje plačevat, in ta me je prašal, če je res, da hočemo napraviti biblijoteko, in na odgovor, da je res tako, mi podá 2 dolarja.

Pervega sušca. — Ta teden smo imeli posvečevanje mašnikov; Možina in neki Kanadejcie sta postala mašnika. Ko bi jih le več imeli!...

Druzega mal. travna. — Že je velika noč minula, in še leži ves sneg, kar ga je po zimi padlo. Proti poldnevu se nekoliko omeči. Iz našega verta se lahko gre čez 6 čevljev visoki plot, da ga človek še ne vidi, ker je vse zameteno. Opravila vel. tedna sva opravila jest (škof) in še en duhoven, kakor sva mogla po okolišinah. V postu smo imeli po dvakrat v tednu križev pot; tako je tukaj navada. Tudi veliko protestantov prihaja v našo cerkev, spreobračanja pa so vender redke.

Ravno sem dobil povabilo k posvečevanju dveh novih škofov, naše okrajine, ki bode 2. nedeljo po veliki noči. Ne morem pa iti, ker 4 dni je treba tje in toliko nazaj, in k temu se mora en dan na sanč ali na vozu peljati, ker železnica še ni dogotovljena. Po letu se potuje po vodi. —

Danes sem bolno Indijanko previdil s ss. zakramenti; ako kdo teh kaj potrebuje, sem le jest na versti. (Drugi blezo še jezika ne znajo. Vr.) Le malo Indijanov je todi krog Marketa in so veči del spačeni. Možje in veči del tudi žené so vdani pijančevanju in nesnage se ne manjka. Kaj posebnega je pri bolnih Ircih; hočejo, da naj jih ozdravimo, in ni se jih znebiti...

4. aprila se je primerila nesreča, kar v rudnikih in zlasti tukaj ni redko, ker vse se naglo dela. Neki mož na železnici je prišel med dva vozova in bil je na dvoje raztergan. Pa ni bil katolišk.

30. majnika 1872. — Ta teden sem dobil pismo od Lukaniča iz novega Jorka s 83 gl., kar dá 40 dolarjev in 21 stotičev; izmed tega 14 za Čebula, 8 za Buha in drugo za-me. Hvala dobrim darovavcem!

Bil bi še prej odpravil pismo, pa imel sem bolezen v levi roki, in 6 tednov nisem mogel maševati; danes sem zopet v prvo maševal. — Zdaj je zopet novo življenje tukaj; zadnjo saboto so odperli vodotoč pri Dev. Mariji (Saut St. Marie) in na enkrat je prišlo šest parnikov na vertilo, in tako gré dalje, vse je polno ladij.

Zmiraj se zbirajo nove občine, ki so duhovnov potrebne. Ravno slišim, da ob južni meji je mesto po imenu Memominee, v katerem je kaci 1500 do 2000 katoličanov, pa na daljo in širjavo nobenega duhovna ne.

Duhoven, ki je tukaj, je šel v misijone, 40 milj od tod; tam bi bil tudi prostor za enega duhovnega pastirja. Tako sem tedaj v Marketu škof, fajmošter, kaplan in cerkvenik. Imamo sicer mašne strežaje, že odrašene dečake, ki prihajajo k maši stréč, sicer pa vse mora človek sam opravljati. Ravno včeraj sem imel dva bolna iti obhajaj, enega sedem milj deleč. — Ker je ljudstva zmiraj več in ker ni moč vsako nedeljo imeti daljših

pridig tudi v francoskem jeziku, toraj hočejo Francozi napraviti zase lastno občino. V ta namen namerjajo kupiti neko cerkev krivovercev metodistev, ki je na prodaj za 2500 dolarjev, da bodo imeli potlej svojega francoskega duhovna.

Ignacij Mrak,
škof Markeški.

Učenec svetemu Alojziju.

Svet' Alojzij, Ni prekanil,
Varh ti moj si; Ni te ranil
Serčno — serčno te častim. Zdatno nikdar gerdi zmaj;
Vse učenje, Prosi za-me,
Vse življenje, Zoper zmame,
Tebi v varstvo izročim. Svojo roko mi podaj.

Prosim, bodi Ne pozabi,
Ti povsodi Da sem slabi
Mi na strani, rajski brat! Zemlje sin še mladih lét;
Zmano zbiraj Da me čaka
Rožic zmiraj Siromaka
Za nebeški venček zlat'. Mnogo še skušnjáv na svet'.

Serce cvetno Bistri glavo,
Naj prijetno Da za pravo
Bogu hranim, kakor ti; Učenost mi bode mar;
Naj črnoba, Ne piškava
Greha zloba Svetna slava:
Nikdar cvéta ne kazi! Jezus križan je moj dar. —

Ko se loči
V smertni noči
Duša, prosi ti z menoj,
Da v Sijonu
Bom pri tronu
Božjem večno pél s teboj!

Radoslav.

Pelinovec.

Prostomišljak. Kaj bi to — „dummheit!“ Vera je vsaka dobra, in vsak je „volksverdummer“, kdor razloček dela.

Zasolivec. Ali takó? Kaj pa bi Vi gospod prostomišljak storil, ko bi vas vjeli možje „Njamnjam“, ki tujce koljejo in morebiti to še za kako versko šego čislajo, da jih sladkosnedno pojuzinajo? Ko bi vam rekli, njih vera tirja, da vas zakoljejo in požró, — kaj pa Vi, bode hvalil njih vero in njim nože nabrusil, da vas razmesarijo?...

Prostomišljak (širokoustno — napihljen): „Dummheit!“ — Precej se jim dám zaklati in požreti!

Zasolivec. Mislim, vaš jezik je nekoliko daljši kakor vaša volja, in misel; vendar pa ko bi to tudi res bila vaša volja, je misliti, da do tega bi ne prišlo, zakaj ako je tudi vaše meso tako pusto in neslano, kakor vaše govorjenje, stavim, da se ga noben „Njam-njam“ ne dotakne.

Prostomišljak mermraje izpusti še nekatere „dummheit!“ in potem osramoten v tla gleda in nobel molči, kakor taki, ki ne vé, kal odgovoriti.

Križ. Od kod je to, da novo-dobarji večkrat ss. podože in križe iz sob, iz učilnic, šol mečejo?... Huda vest... Znano je, da se hudič boji križa. Pošten kristjan križ ljubi; odpadnik, tat in prešestnik se ga bojé, toraj ga želé zatreti.

Razgled po svetu.

Na Dunaj prideta boje tudi cesar Vilhelm in Viktor Emanvel razstavo gledat. Poldrugi milijon se nekje hoče odmeniti zlasti v službo Vilhelma in Emanvela. Kdor

hoče verjeti! Mar ta dva priserčna prijatla Avstriji še nista nobenih stroškov prizadela?

Nova nemška doba in svoboda povsod svoj sad rodi. V Neubreisach-u so v dan vnebohoda zvečer pri Šmarnicah 3 gospodje topničarji neprenehoma na glas govorili, vedno nazaj se obračali, smejali, z nogami praskali. Na opomin sosedenj je ena izmed njih s polno dlanjo od olikanih gospodov po obrazu dobila. Cerkvenik ni mogel pri njih nič opraviti. Duhoven jih prosi, naj gredó iz cerkve; tudi zastonj. Eden se je celó prederznil roko zoper duhovna stegniti. Vso pobožnost v cerkvi so bili ti topniški gospodje zbegali! Župnik je te olikance menda pri vojaški vradnji tožil. — Kolika čast to za novošegno bahaško svobodo vesti!

Neki 16letin gimnazist v Monakovem je pri velikonočnem obhajilu storil tako strahovit božji rop, da ni govoriti o tem. — Gojenec „kraljevega vstava za študirajoče“, ki je z ravno to gimnazijo v zvezi, je pred nekaj časom roko vzdignil zoper učenika in duhovna. — Sedemdesetletnega plemenitnika, učenjaka in domoljuba barona Aufessa je v Strasburgu nekaj ali pijanih ali treznih gospodov profesorjev tako preteplo, da je revež umrl za tim.

Ravno o tisti priliki, ko je bila pričetna slovesnost novega vseučiliša v Strasburgu, so nemški gospodje študentje od sedmih zjutraj blizo do devetih na trume gremeli v slavno stolno cerkev in se po nji okrog dervili, ne da bi molili, temuč da so tam s svetostimi norčevali. Pobožni verniki so se bližali mizi Gospodovi, in ti gospodje ali „razuzdani pobi“, kakor jih imenuje dopisnik v „Balt. Volksblattu“, so jih glasno zasmehovali. Celo mašnik pri altarji ni odšel njih psovanjem. Po 6, 8, 10 v parih jih je stalo blizo altarja, so se smejali, norčevali, psovali. Proti osmém je bilo že tako divjaško, da je policijstvo bilo prisiljeno pomoči iskati. Nekteri teh „oliskancev“ so se celo pokriti dervili po častitljivi hiši Božji; pa zgodilo se je tudi temu in unemu olikasu, da si je moral kloferno v svojo veliko sramoto iskati po kotih, kamor jim jo je kaka močna roka zadegala. Naš starodavni častitljivi „Münster“ že davno ni bil priča tolike brezbožnosti in take nesramnosti, pravi pisatelj. — To tedaj je Prus prinesel v Strasburg.

Dr. Love-Calbe je v „reichsrath-u“ naravnost rekel, da za zdaj nima nič zoper to, da naj se meč deržavnih moči rabi zoper cerkev. Ta gospod inteligentaš hoče tedaj deržave celo v rabeljnovke spremeniti!

Sredi majnika je bil ravno tam krič zoper jezuite, v resnici pa vojska zoper katoliško Cerkev. Časnik „Mainzer Journal“ je toraj jezuito-borcem ponovil to-le staro basen. Rekel je nekega dne volk ovčarju: Pri-studil se mi je večni prepri in želim se s teboj pomiriti. Do tebe in do tvoje nedolžne čede me navdaja čista in odkritoserčna ljubezen (hotel se je pri teh besedah jokati, pa ni šlo, samo mežurkal je), le hudobni jeziki so moje dobro, mehko serce v slabo ime pripravili. Živeti vendar le moram. Odpravi svoje prehude stražnike in meni dovolí le samo mertve ovce svoje čede: tako ti zamorem mir podpisati, pa tudi sam se hočem zapisati v tvojo službo; kaj se boš pečal za druge! — „Tako pa ne,“ mu odgovori ovčar; „ti bi kmali cenil moje bolne ovce za mertve in moje zdrave ovce za bolne!“ — Tako misli tudi omenjeni časnik: kadar bi enkrat volk jezuite odpravil, potlej bi druge redove imel za jezuite (sej je „bundesrath“ dal tudi „jezuitom sorodne tovarše“ policijam v samovoljo), za njim bi pognal druge duhovne in poslednjič vsacega katoličana, kateri je kaj več kot po imenu katoličan.

Naj večí centralizem, absolutizem in samovoljstvo je zdaj na Nemškem. Po tem ko so en del svojih lastnih

državljanov, oo. jezuite, policiji v oblast dali, predlaga justični odsek, da naj se jezuitom tudi prepové vsako djanje v cerkvi in v šoli, misijoni, in morebiti tudi še solnce gledati in zrak v sé dihati! —

Belgija je dežela, v kateri imajo katoličani svoj naraven stan, namreč večino v državnem zboru, kakor je katoliška večina tudi v deželi. Veliko tolažilo za deželo in za Rim je bilo, da so prišli namestovalci iz Belgije sv. Očetu srečo vošit k šestindvajsetletnici, odkar so na papeškem sedežu. Sv. Oče so jih pohvalili v nagovoru, da je njih dežela dobra in katoliška, da je celo v vladi katolišk duh...; da je pa občinstvo dandanašnji hudo bolno, kakor na Francoskem, Španjskem, Laškem, in zdi se, da bode treba čudežev, da se ozdravi itd.

Rimsko. Profesor zvezdoznanstva Lorenzo Respighie se šteje k tistim častnim udom rimskega vseučiliša, katerim vest ni dopustila Viktor-Emanuelu priseči, in ki je bil zato poprej tudi službo v Bolonji zgubil. Lansko leto je bil z drugimi učeniki vred, ki so sv. Očetu tudi zvesti ostali, v Rimu kar naravnost od svoje službe odstavljen. Povabila pa ga je angleška vlada, naj se vdeleži znanskega popotvanja v Indijo za opazovanje solnčnega merknjenja. Profesor je povabilo sprejel in se vdeležil ekspedicije v Indijo. Med tem je minister naučni po vsem Laškem iskal profesorja za astronomijo, pa zastonj. Ni bilo tedaj družega pomočka, kakor iz Indije vernivšega L. Respighiega prositi, da naj zapušeni stol in zvezdarnico na Kapitolu kakor profesor brez vsake prisege zopet v posest vzame. Po zadobljenem privoljenji od sv. Očeta je Respighie tudi res zopet sprejel profesorstvo. — Tako čislajo in išejo prave učenjake in može, ki jim je vera in zveličanje naj perva njih naloga. —

Ako res ljudski glas kaj velja in ne samo mavtarski in tatinski glasovi, je gotovo, da mora papež vse poropano nazaj dobiti, zakaj ne le katoliško ljudstvo vsega sveta, ampak še posebej italijansko ljudstvo zmiraj obilniše, zmiraj očitniše to zahteva. 21. rožn. je bilo 500 Italijanov iz vse dežele, ter iz 200 škofij, pri Piju IX in glasno so naznanovali, da le glas papežev sam zamore zgubljeno srečo zopet poverniti. Ni mogoče, da bi laži-liberalci pravi glas pravice za zmiraj zaduševali!

Nekteri hočejo Pija IX s tim v nič devati, kakor piše „Genf. Korresp.“, da pravijo: veliko starčkov je doseglo starost Pija IX. To je res, ali pokazite nam moža z 80 leti tako močnega, krepkega, serčnega, delavnega, ljubeznjivega in vse opanljivega, kakor je Pij IX, kateri včasi zmaga svoje nar bolj razdražene sovražnike. Od davi do drevi dela Pij IX kakor kaki minister, pridiguje kakor kaki apostelj, piše kakor kaki učeni... Bog mu pošilja poskušnje, ne dopusti pa, da bi bil premagan: zakaj poslanje našega papeža je, pekel krotiti. Vse hudobno se trese pred tem velikim spoznavavcem... (Zato tako nezmerno dihté, da bi se jim že hitro s poti umaknil. Ali kaj porekó, ako še marsikteri Kavúr, Macini, pa tudi še kak Ugdulena pred njim pojde pred sodnji stol na odgovor za svojo tatinsko politiko?)

Skoda, da ni več časa to pot, da bi podali bravcem preizverstni ogovor, s katerim je starček Pij ogovoril 500 poslancev iz 200 škofij. Berejo naj ga Pijevi sovražniki in povedó naj, kdaj je kak 80letin starček tako govoril!

Iz Svete dežele. Zraven Betlehema ima novo napravo za sirote in otroke kanonik Belloni. Kacih 50 otrók ima sedaj v svojem kmetijskem vstavu. Ker je pa celi svet za napravo na pomoč klical, ima upanje, da čez leto in dan jih bode imel 150. Taka naprava bode silo veliko pomagala za razširjanje sv. vere in olike v Sveti deželi.

Zmiraj bolj se poterjuje, da neka angleška družba ima že pismo (ferman) od turške vlade za železnico, ki jo hoče narediti iz Jafe v Jeruzalem. To bi bila velika korist za popotnike v Palestino.

Finis Germaniae — je nadpisal „Čeh“ enemu svojih daljših členkov. Finis Germanije in začetek Borusizma je postala resnica na Nemškem tudi v teoriji. Nemško je ena država, ne več zvezna, ampak edina država, ktere vladavec je Bizmark, in Bizmark je pred vsim Prus, in dela v veči slavo Prusije. Centralizem pa je začetek konca, kar „Čeh“ obširno izpečuje; mi pa to pustimo bravcem v lastno premišljevanje. Dosti je, naj vsak vé, da Bizmark je stopil na pot Napoleonovo. Po Nemškem zdaj modrujejo, kako naj bi se Bizmark in druge liberalne vlade vtikale v volitev novega papeža, ker kar sterpeti ne morejo, da jim Pij IX nikakor ne gre s poti, če tudi mu smert vedno napovedujejo. Vse mogoče, celo verjetno je, da pojde še pred Pijem pred sodnji stol Bizmark, Garibaldi in marsikteri časnikar, ki je papežu tolikrat pisal mertvaški list.

Italijansko. 2. rožn. jelaška vlada pervikrat v Rimu obhajala obletnico nove vstave za zlagano italijansko svobodo. Toda tako revne slovesnosti ni bilo še kmali, kakor ta. Ker se pravi Rimljani za take reči tujcev nič ne pečajo, se tudi nikakor ne morejo dobro obnesti. Naj boljši prebivavstvo je ali zunaj Rima, ali pa po hišah v samotnosti, in tudi bogatih deržin, ki so sicer v Rimu prezimovale, zdaj ni več. Dragina, silni davki, zatiranje Cerkve, vedno žuganje novih ropov, cele trope tujih potepuhov, tatov, ki napadajo poštene ljudi, je pravim Rimljanom savojske burkarije v dašo pristudilo. Parade, odmenjena razsvitljava, umetni ognji zvečer — vse je bilo piškavo. Zraven tega je še ves ljubi dan lilo in deževalo, kakor da bi tudi nebo hotlo nejevoljo pokazati nad vsim tem počenjanjem in nad počenjavi.

Rusko. Nalivi in povodnji, ki so divjale po Francoskem, Laškem, Češkem, so dosegle tudi Rusijo. V okrajih kijevskem in ljublinskem so razun družih velikih škod v nič djane cele sétve. Po Ruskem zdaj popotva general Šerman, viši vojskovod v ameriškanskih zveznih državah; soznanuje se z ruskim vojništvom, mornarstvom, preiskuje najnoveje vravnave, preuredbe, pregleduje terdnjave. Nedavno je bil iz Petrograda stopil v Kronstadt in je tam vse ogledal. Kdo vé, komu bode to več teknilo, Rusu ali Amerikancu? Prijateljstva se sedanjo dobo le na palce merijo.

V kremenskem okraju cele vasi prodajajo svoje posestva in se preseljujejo na Kitajsko. Kinski cesar, kakor se govori, potrebuje delavcev in jih dobro plačuje.

Po južnih ruskih poglavarstvih vstajajo veliki nepokoji, kakor piše „Čeh“. Po mestih se močno širijo „nihisti“ (ničvérci), zunaj pa preseganja vradnikov ljudi dražijo.

Na Ruskem v Odesi divjá kolera. Med 7. in 8. rožn. jih je umerlo 1767. (Unità.)

V Št. Lujz-u v Ameriki je te dni umerl vse sploh spoštovani zdravnik dr. Linton, ki je vreden, da ga tudi Danica omeni. Pri pokopu so bili vsi študentje št. lujške univerze, katerih zdravniški svétnik je bil ranjki 30 let. Bili so pričujoči tudi naj imenitniši doktorji medicinskega oddelka, obilni meščani brez razločka vere, pa tudi poglavar države Misuri in drugi. Pridigar P. Hill je omenil pismo, ki ga mu je ranjki pisal, se s celo dušo priznal k vsim naukom edino zveličavne katoliške Cerkve in še posebej k nauku o nezmotljivosti, prašaje: kaj neki bi bila brez nezmotljivosti Cerkev in njen nauk? Bil je Linton spreobernjenec (konvertit) in ostal je svoji veri zvest do zadnjega trenutka. Njegovo spreobernjenje je privabilo v št. Lujzu še drugih učenih zdravnikov v katoliško Cerkev, kakor so: Dr. Grogary,

dr. Pollack, dr. Pope, dr. Berkendorf, in drugi. Te imena so lepoteče ondotnega zdravniškega stanú, uživajo naj više spoštovanje, in to je naj bolje spričevanje, da velike zmožnosti se dobro zlagajo s katoliško vero. — Morebiti kateri izmed „konšt. društva“ iz tega priložnost najdejo, si vest izpraševati. —

V Pittsburgu je bilo 2. rožnika birmanih 114 osób, med njimi 21 odraslih spreobrnjenecv.

V Vašingtonu v Ameriki so mesca majnika mavtarji opravljali pravi „humbug“ kerševaje dva otroka. Pri nesli so otroka na svilnati blazini, pri šegariji so rabili prižgane sveče, kadilo, petje, molitve visih stopinj frajmavrarskih, vpeljali botre in otroka v tempelj, voda, olje in sol se je privzelo. Levi roki otrok ste bile v lepo dišečo vodo potopljeni, pomočil je kerševavec perst v olje in zaznamnjaj je otrokoma na čelo trikotnik, soli so jima v usta djali in poslednjič vsacega zavili v predpasnik iz jagnječje volne, — pa je bil keršen.

Tako opičarijo katoliške naj svetejše obrede, ker menda nič originelnega ne vedó, s čimur bi ljudi slepili. Tukaj se nam sili v misel počenjanje marsikterih mladenčev, ki so šolo na kol obesili in s tem, da naj svetejše šege, dogodbe in djanja iz sv. pisma bogokletno rabijo v svoje neslanosti in bistrumske, se hočejo kaj ponašati. S tem ravno pokažejo, kako malo so se drugzega v življenji naučili razun nekoliko iz verskih nauk, ktere pa zdaj nehvaležno v svoje burke obračajo, ter delajo z njimi kakor živali z dobrim živežem, kadar so prenasitene. Ni zastoj dana Božja zapoved: „Ne imeňuj po nemarnem Božjega imena!“

Škofov imajo ameriksanske zedinjene deržave to dobo 64, in eden nemških časnikov pravi: Le samo 10 jih je nemškega naroda (med té se prišteva tudi mil. škof Ign. „Mrack“, rojen v „Pölla -u“ (!) v ljublj. škofiji); vsi drugi so Irci, Amerikanci, Francozi, Španjci in družih narodov.

Iz Ljubljane. Deželni predsednik za Kranjsko je po ces. sklepu od 27. rožnika postal dosedanji deželni glavvar grof Aleksander Auersperg, ko se je pl. g. Karol Wurzbach radovoljno odpovedal in je v priznanje svojih zaslug postal baron. Vstavoverski časniki se po nadjudovski nadležnosti novemu gosp. predsedniku od vstih strani s svojimi „lekcijoni“ vsiljujejo, kako naj tare tiste, kateri „verfassunge“ še ne štejejo za naj čistejši evangelij. Laibaherica si celo obeta, „da jim bode naložil večno molčanje!“ *Bravissimo!* Škoda, da ni še orožja nasvetovala, s katerim naj bi se deržavo-pravni opoziciji vratovi zavijali. Toda novi predsednik, ki ima več uma kot Laibaherica, gotovo opazuje, kako zdaj vstavoverski „patrijoti“ o njegovem predhodniku pisarijo, in si zná misliti: „Hodie tibi, cras mihi.“

Duhovne posvečevali bodo mil. škof 24., 27. in 30. tega mesca.

Iz Tagblattovega Sillabus-a: I. Ako na pr. kaki liberalen profesor učence naj bolj poštene katoliške naprave z „oslovci“ pita in se ta profesorjeva nespodobnost zvé, se mora vsa tista poštena naprava za „naj hujše vohunsko gnjezd“ razglasiti, učenci se morajo pretepsti in „ošibati“, njih vodniki pa sramotno iz naprave iztirati. — II. Ako liberalen profesor očitno v šoli kaj nespodobnega govori zoper katoliške osebe ali naprave, ali veri nasprotnega, ima privilegijo, da se ga živ človek z besedico graje ne smé dotakniti, sicer ga bo Tagblatt blatil z vso zalogo svojega blata. (Prim. Tagblatt št. 146.) III. Katoliška Cerkev se mora prisilit, da drugač učí kot so učili Kristus in apostelni, sicer neha katoliška biti. Otročiči so kot solnce čisti o svojem roj-

stvu: čimu tedaj razloček delati med keršenimi in nekeršenimi? Izvirnega greha ni: toraj kerst odveč. Trupla mertvih so vse enake živalske „cadavera“ in nekato-liško je, ako se samomorivec od družih loči na pokopališu. Med katoličani pa je le dobro biti, toraj: kdor ni hotel v življenji katoličan biti, naj se po smerti med-nje pahne. (Gl. Tagbl. nauk o pokopališih.) — IV. Ruski cesar je „ketzer“ in papež z njim vred, ker se z njim pogaja, s „kat. laško vlado“ pa noče opravití ineti. (Bismark edini je blezo čisto pravi katoličan, in Tagblatt njegov prerok.)

Poslano z dežele. Obseg okrožnice, ki jo je une dni vis. čast. škofijstvo ljubljansko poslalo svoji duhovšini, se nam dozdeva taki, kakor da bi c. kr. deželna vlada v. č. škofijstvu hotla nekako očitati, da je ono krivo, da duhovšina (kakor se vidi iz vloge nekega g. provizorja) nima pravega zaumena o pogojih, po kterimi se znana duhovska „subvencija“ dobivati zamore.

Mislimo pa in menda se ne motimo, da vsakemu od naj mlajšega seminarista do naj starejšega penzijo-nista je vsa od deželne vlade ponudena pomoč in njena lastnija tako znana, da mu že preséda o tem kaj več brati ali slišati.

Zahvala.

Vsim, ki so mojega nepozabljivega brata fajmoštra Blaža Potočnika v št. Vidu tako lepo spremljali na pokopališe in mu s toliko ljubeznijo poslednjo čast skazovali, zlasti prečastiti duhovšini, katoliški in čitavniški družbi, prav iz serca izrekujem naj priserčnišo zahvalo.

Katarina Potočnik.

Poterjenja za prejete darove.

Haležno poterjujem, da sem iz zbirke v Zgodnji Danici za pogorelce na Studencu zopet prejel 28 gold. 20 kr., ktere bom precej med uboge razdelil.

Bog poverni vsim milim dobrotnikom!

Na Studencu 28. junija 1872. Mih. Šos, fajm.

Iz Železnikov je poslanih čez tri cente žebļev in čez dvanajst gold. denarjev za naše pogorelce Unčane. Bog sto- in stotero plačuj preblagim dobrotnikom za te lepe darove! Preserčna hvala Vam, ki sami v velikih stroških pri zidanji nove cerkve vender svojega bližnjega ne pozabite.

Na Uncu, 1. mal. serp. 1872.

Jernej Babnik, fajm.

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofiji. Služba duhovnega pastirja v jetnišnici na ljubljanskem gradu je od 29. rožnika t. l. razpisana, ker je č. g. Drag. Heidrih, kakor je že znano, špiritval postal, in v. č. škofijstvo je željo izreklo, da bi bil saj do 31. vel. serp. dosedanje službe rešen.

— Umerla sta te dni po čisto kratki bolezní čč. gg. v pokoju: Blaž. Korošic, bivši fajm. iz teržaške škofije, in Al. Peharec, bivši lokalist.

V teržaški škofiji. Gosp. Edvard Legat, dose-danji duh. pom. v Povirju, je imenovan kaplan v Lipici.

Dobrotni darovi.

Za stradajoče na Dolenskem in Notranjskem. Lenka vdova 5 gl.

Za poškodovane s povodnijo na Češkem. Zbirk iz Mošenjske fare 12 gl. — Fara Gojzd nabrala 5 gl. —

Za pogorelce na Studencu. Duh. z Gorenskega 1 gl.

Za afrik. misijon. M. Markič 1 gld. — Iz Iderske dekanije 9 gl.